

Ukioq 2013 pinngitsaaliisarnernut akiuniarfittut ukiunngortinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Saqqummiisoq: Inatsisartunut ilaasortaq Astrid Fleischer Rex, Demokraatit)

pillugu

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerreqarnerani tunniunneqartoq

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini kingullermik ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqatigiit, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Malik Berthelsen, Siumut

Ulloq 16. oktober 2012 UKA2012-ip ingerlanerani siunnersuut una siullermeerinerup kingorna Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliami annertunerusumik suliassanngorlugu innersuunneqarpoq.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Siunnersuummi tunngavigineqartoq tassaavoq Kalaallit Nunaanni pinngitsaaliisarnernit, pinngitsaaleeriarnernit kinguaaassiuutitigullu kanngutsaatsuliornerit allat amerlavallaarujussuarnerat. Pinngitsaaliisarneq kinguaaassiuutitigullu kanngutsaatsuliornerit akiornialugit suliniutit annertusineqassasut nukittorsaavigineqassasullu siunnersuuteqartup kissaatigaa. Ukiup 2013-ip pinngitsaaliisarneq akiorniarlugu immikkut ukioritinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Siunnersuuteqartoq siunnersuummini immikkut ukioritinneqartup ingerlanerani suliniutissanik tigussaasunik arlalinnik saqqummiussaqqarpoq. Isummertariaatsit

allanngortinniarlugit suliniartoqartariaqarpoq, tassanilu tv, radio, oqallinnerit kiisalu sammisaq pillugu ataatsimiinnerit ukiup ingerlanerani ingerlanneqartariaqarput. Aammattaaq siunnersuuteqartup “pinngitsaaliisarneq pillugu attaveqarfimmik”, siunnersuutinik, tapersorneqarnermik ilitsersuutinillu pissarsiffiusinnaasumik pilersitsisoqarnissaa siunnersuutigaa.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siunnersuutip siullermeerneqarneranut akissuteqaammut iluarsissummi allannguutissatut siunnersuummik imaattumik Naalackersuisut saqqummiussaqaarput:

Ukioq 2014 pinngitsaaliisarnernut akiuiniarfittut ukiunngortinneqarnissaa pillugu Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

Siunnersuummi suliniut Naalackersuisut taperserpaat, ukiulli sammisaqarfiusup ingerlanerani suliassat assigiinngitsut suliarissagaanni annertuumik pilersaarusiornissaq kiisalu sukumiisumik piareersarnissaq pisariaqarput, Naalackersuisullu tamanna pissutigalugu ukioq pinngitsaaliisarnermut akiuiniarfittut sammisaqarfiusoq 2014-imi ingerlanneqassasoq siunnersuutigaat.

Siunnersuutip kiisalu Naalackersuisunit allannguutissatut siunnersuutip siunertaa Inuit Ataqtigiiit taperserpaat. Pinngitsaalineqarsimasunik kiisalu kinguaassiuutitigut allatut kanngutsaatsuliorfigineqarsimasunik ikiorsiisarnerup persuttaasarneq pillugu periusissamut naleqquttumik qanoq ilanngunneqarsinnaanera misissuiffigeqqullugu Inuit Ataqtigiiit siullermeerinerup ingerlanerani Naalackersuisunut kaammattuutigaat. Siumup siunnersuummi sammineqartoq pissutsinut naleqquttuusutut tapersertariaqartutullu isigaa, inunnulu kinguaassiuutimikkut atonerlunneqarsimasunut katsorsartinnissamut neqerooruteqarnissaata Inatsisartunit akuersissutigineqareersimanera innersuussutigalugu. Kalaallit Nunaanni kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornerit tupinnaannartumik amerlaqisut innersuussutigalugit Demokraatit siunnersuutip kiisalu Naalackersuisunit allannguutissatut siunnersuutip siunertaat taperserpaat. Atassutip partiit sinneri assigalugit kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornerit sunulluunniit akerliulluinnarluni, siunnersuutip kiisalu Naalackersuisunit allannguutissatut siunnersuutip siunertaa taperserpaat.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnera

Inuk kinaluunniit eqqugaagaluarpat, kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornerit suulluunniit tamanit assigiimmik akuersarneqannginnerannik siunnersuutip uuma siullermeerneqarnerani oqariartuuteqarneq ataatsimiititaliap assut iluarisimaarpat. Pinngitsaaliinerit kinguaassiuutitigullu kanngutsaatsuliornerit allat pinerlunnerusut inatsisinillu unioqqutitsinerusut, taakkulu sukannersumik ersarissumillu akerlilerneqartariaqartut ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq.

Kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliorneq sunaluunniit ajortuuvoq tamatigut pinaveersaarneqartariaqartoq ingalassimaneqartariaqartorlu. Inunnut kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliorfigineqarsimasunut katsorsaanissamik neqerooruteqartarnissaq Inatsisartuni akuersissutiginiuuarpur.

Kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliorneq ataasiinnarluunniit sinneqarpoq, tamatumalu pinngitsoortinnissaanik siunertaqarluni suliniutit tamaasa ataatsimiititaliap tapersersorsinnaavai.

Kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliorfigineqarnerup eqqugaasup inuunerata sinneranut kingunipiloqartarnera nalunngilarput, tamannalu akiorniarlugu siunertalimmik tamakkiisumik sulisoqartariaqarpoq. Taamaakkaluartorli kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornermik pisoqartillugu uagut inuiaqatigiittut sapinngisarput tamaat atorlugu inunnik eqqugaasimasunik tapersersuisariaqarpugut.

Ukiup sammisaqarfiusup ingerlanerani suliassat assigiinngitsut suliarissagaanni annertuumik pilersarusiornissap kiisalu sukumiisumik piareersarnissap pisariaqarnera, taamaattumillu ukiup sammisaqarfiusup 2013-imi pinnani 2014-imi ingerlanneqarnissaa ataatsimiititaliap paasisinnaavaa.

Tamatuma oqaatigineqareernerani, kinguaassiuutitigut atonerluisarnerup Naalakkersuisunit ataavartumik eqqumaffigineqarnera qanoq ilisukkulluunniit annikillisineqassanngitsoq oqaatigineqassaaq. Kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornerit amerlassusaat Kalaallit Nunaanni innuttaasunut tarratut oqimaatsutulli ipput, kinguaassiuutitigullu kanngutsaatsuliornerit amerlassusaat annikillisarniarlugu ataavartumik sulissutigineqartariaqarpoq.

Partiinit tapiliussat tigussaasut amerlasuut Naalakkersuisut ukiumik sammisaqarfiusumik suliaqarnermik ingerlaqqinnerani piviusunngortissavaat.

Aammattaaq pinngitsaaliisarnermut allatullu kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornernut tunngatillugu, pinngitsaalineqarsimasunik allatullu kinguaassiuutimikkut kanngutsaatsuliorfigineqarsimasunik tiguisinnaanermut sullissisinnaanermullu nuna tamakkerlugu sillimaniarnerup attanneqarnissaa ataqatigiissarneqarnissaalu ataatsimiititaliap ilanngullugu kaammattuutigaa. Inunnut kinguaassiuutimikkut kanngutsaatsuliorfigineqarsimasunut tunngatillugu, kanngutsaatsuliornerup suussusaa apeqqutaatillugu qanoq iliuuseqartoqassanersoq, pisorta qarfiit kiisalu nunami paaqqinnittarfiit qimarnuillu tamarmik nalunngittariaqarpaat. Kanngutsaatsuliorfigineqarnermik eqqugaasut tarnip nakorsaanit ikiorserneqartarnissaat siunertarlugu nuna tamakkerlugu sillimaniarfimmik pilersitsisoqassaaq.

“Pinngitsaalisasimasut attaveqartarfissaannik” – oqarasuaammik ulloq unnuarlu ammasumik – eqqugaasimasut qanigisaasalu siunnersorneqarfigisinnaasaannik ilitsersuunneqarfigisinnaasaannillu pilersitsisoqarnissaa ataatsimiititaliap maannangaaq kaammattuutigissavaa. Nuna tamakkerlugu sillimaniarnermut tamanna ilaatinneqassaaq.

Kinguaassiuutitigut ileqqorissaarnissamik unioqqutitsinerit pillugit naatsorsuutit annertunerusumik paasisaqarfigiumallugit, politiit ukiumut naatsorsuutaat ataatsimiititaliap misissorsimavai. Ukimut 2011-imut naatsorsuutini kinguaassiuutitigut ileqqorissaarnissamik unioqqutitsinerit amerlassusaasa Kalaallit Nunaata, Qallunaat Nunaata Savalimmiullu akornanni imminnut sanilliunneqarsimanerat ataatsimiititaliap paasivaa. Kisitsisit Kalaallit Nunaannut tunngasut pingaartumik annilaarnarput. Piviusut eqqarsaatigissagaanni 2011-imi Kalaallit Nunaanni kinguaassiuutitigut ileqqorissaarnermik unioqqutitsinerit amerlassusaat Danmarkimi amerlassutsinut naleqqiullugit aqqanileriaammik amerlanerupput.

Pinngitsaaliisarneq pillugu misissuinerit kiisalu naatsorsuutit nukittorsaavigineqarnissaannik pisariaqartitsineq ataatsimiititaliap oqallisigisimavaa. Ajornartorsiutip malunnaatilimmik annertunera annilaarnartuuneralu innersuussutigalugit, pinngitsaaliisarnermut kiisalu kinguaassiuutitigut ileqqorissaarnissamik unioqqutitsinerit tunngatillugu annertunerusumik misissuinissat pisariaqartinneqarnerat ataatsimiititaliap oqaatigissavaa. Naatsorsuutit misissuinerillu annertusineqarnerpata, sammisap ilungersunartup allannguutai aalajangersimasumik ersersinneqassapput, ajornartorsiutillu akiorneqarnissaanut pisariaqartoq naapertorlugu suliniutaajumaartussat nukittorsaavigineqarnissaanut siunnerfilernissaannullu tamanna sakkugineqarsinnaavoq. Kisitsisitigut paasissutissat saqqummiunneqartut nukittorsaavigineqassasut ataatsimiititaliap kaammattuutigaa, taamaaliornikkut pinngitsaalineqarsimasut suaassusaat ukiuilu ilanngunneqassammata.

Kinguaassiuutitigut ileqqorissaarnissamik unioqqutitsinerit aamma pinngitsaaliisarnerit tunngatillugu kanngutsaatsuliortut katsorsarneqarnissaannik tapersorneqarnissaannillu neqeroorfigineqartarnissaasa pitsaaliuinerit suliniutinut ilanngullugu annertunerusumik suliniutigineqarnissaa ataatsimiititaliap nangillugu erseqqissaatigissavaa, taamaalilluni taakku pinerluuteqaqqinnissaasa pinaveersaarnissaat suliniutigineqassammata.

Pinngitsaaliisarneq kinguaassiuutitigullu ileqqorissaarnissamik unioqqutitsinerit akiorniarlugit suliniutit sutigut tamatigut inuiaqatigiittut sukateriffigalugillu nukittorsaavigisariaqarpagut, taamaaliornikkut ajornartorsiut annikillisaavigineqassammata, sapinngisamillu ajornanngippat suujunnaarsinneqarluni.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut sunniutissai

Kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornerit eqqugaasunut toqqaannartunik arlalinnik ajorluinnartunillu kinguneqartarput, kinguaassiuutitigullu kanngutsaatsuliorfiginnitarneq

eqqugaasunut inuiaqatigiinnullu arlalinnik toqqaannangitsunillu kingunipiloqartarpoq. Tamanna eqqugaasup qanigisaasalu atugarissaannginnerisigut ersertarpoq, tamannalu ilaqutaasunut, ilinniagaqarnermut suliffeqarnermullu ajortumik sunniuteqartarluni. Kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornerit amerlassusaasa kingunerisaannik inuiaqatigiit ataatsimut aningaasartuutaat, suliassaqarfimmi pitsaaliuinermit aningaasartuutitut naleqqiullugit qaffasinnerungaartutut ataatsimiititaliap nalilerpai, taamaattumillu kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornerit pinaveersaarniarlugit suliniutit suli nukittorsartuartaqarpagut.

Kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornerit akiorniarlugit iliuusissanut Naalakkersuisut aningaasanik pingaarnersiuisinnaanngippata, taava ataatsimiititaliap imigassamut akitsuutit kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliornerit akiuiniarnermi suliniutitut aningaasaliissutaasinnaasutut tikkuassavai. Kinguaassiuutitigut kanngutsaatsuliorortoqartillugu amerlasuutitigut imigassaq akuusarpoq.

Ataatsimiititaliap inassutai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat akuersissutigineqassasoq kiisalu siunnersuut siulleq itigartitsissutigineqassasoq inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Olga P. Berthelsen,
Siulittaasoq

Debora Kleist

Isak Hammond

Justus Hansen

Knud Kristiansen

Ruth Heilmann

Malik Berthelsen